

Klima- og miljødepartementet

Vår ref.:
HW/NATVIT

Deres ref.:

Saksbehandler:

Dato:
12.05.2023

Innspill til Nasjonal handlingsplan for naturmangfold

Departementet spør om følgende:

- 1. Hva mener dere er de viktigste temaene og virkemidlene Norge bør legge vekt på i vår nasjonale oppfølging av de nye globale målene i naturavtalen?*
- 2. Hva er det viktigste din organisasjon eller virksomhet kan bidra med for at verden skal nå de nye globale målene i naturavtalen?*
- 3. Hva mener dere om Norges muligheter til å bidra til å oppnå de globale målene? Har vi bedre eller dårligere forutsetninger på noen områder?*

Mot slutten av 2022 undertegnet 193 land avtalen om bevaring og sikring av biologisk mangfold. Også Norge sluttet seg til denne avtalen under møtet i Montreal i desember. Målsettingen er at hvert land skal sikre minst 30% av sine land-, sjø- og havarealer. I tillegg skal minst 30% av alle naturområder med ødelagte eller svekkede økosystemer restaureres. Alt dette skal være oppfylt innen 2030. Dette setter store utfordringer for norsk naturforvaltning, ikke minst fordi store deler av de vernede områdene i Norge er fjell, stein og områder med lav produktivitet. Det er også en nasjonal målsetning med økt marint vern, som ofte kan medføre konflikt mellom interessegrupper.

Terrestrielt og lokalt vern

Områder med høy næringsrikhet har høy artsdiversitet. Det er størst behov for å verne og sikre naturområder der jordsmonnet er rikest, men dette samtidig også de områdene hvor det er størst konflikter i forhold til næringsdrift, jordbruk og skogbruk. Det innebærer at tiltak for å oppfylle Montrealavtalens intensjoner, også må settes inn på de områdene som vi mennesker bebor og utnytter, siden vi bruker de mest næringsrike delene av landet. Dersom alle gjør tiltak i egne hager, i bymiljøer og i kulturlandskapet kan det kanskje være mulig å oppfylle deler av Montrealavtalens intensjoner.

Tap av biologisk mangfold er en global krise som truer samtlige av FNs bærekraftsmål. Universitetet i Agder har som organisasjon forpliktet seg til å bidra til å nå disse målene, og har startet arbeidet med å lage en egen plan for ivaretagelse av biologisk mangfold på campus Kristiansand. Samlet er campusarealene en viktig del av bymiljøet i Kristiansand. Tiltak for å sikre biologisk mangfold i dette området kan også være en inspirasjon for hageeiere i byen til å følge opp med mange små tiltak i egne hager. Gimlemoen dekker et stort areal med både kultivert plen, skog og gamle trær. Siden

2017 er også naturmuseet og museumsarealene del av campus Kristiansand. Prosjekt BIOMANG drives av Institutt for Naturvitenskaplige fag og Naturmuseet i Agder.

Marint vern og restaurering

Overutnyttelse av marine ressurser, samt bruk av habitatsforstyrrende fangstmetodikk, har ført til kritisk tap av marine arter, inkludert fiskesamfunn og habitatsformende arter som ålegress og tare. For å oppnå målene i naturavtalen om vern eller bevaring av 30 prosent av hav, innsjøer og elver er det behov for drastiske tiltak for å unngå videre tap av habitat og arts mangfold. Det er nødvendig med vern av nye områder, samt en redefinisjon av hvilken aktivitet som kan utføre i disse områdene for å unngå videre ødeleggelse og sikre restaurering. Store kystområder er allerede delvis ødelagt, og en forpliktelse om restaurering av 30 prosent av disse områdene vil medføre en betydelig innsats.

Klimaendringer gjør allerede svekkede arter og økosystemer mer utsatt. Gjennom lang tids menneskelige påvirkning er robustheten i disse systemene redusert, og dermed også evnen til å overkomme nye utfordringer.

I Norsk sammenheng er Skagerrak det havområdet som er mest påvirket av menneskelig aktivitet. Regionen har en tett befolket kystlinje som mottar utslipp fra blant annet byer og jordbruk, i tillegg til utslipp fra tilgrensende havområder som transporteres inn i området gjennom havstrømmene. Disse utslippene påvirker de marine økosystemene gjennom en reduksjon av vannkvaliteten i flere områder. Med de klimatiske endringene vi nå gjennomgår ser man også økt nedbør og økt avrenning fra land til kystvannet. Denne avrenningen gir økt tilførsel av organisk materiale og næringsalter, som gir press på kystsonen og artene som lever der. Denne påvirkningen gir både eutrofisering og formørkelse av kysten, og sees på som høyst alvorlig. Tiltak på land for å mitigere denne utviklingen er essensielt.

Agderkysten er under stort press med tanke på habitatødeleggelse, ressursutnyttelse og klimatiske endringer. Den utgjør også et svært heterogent og fluktuerende miljø, med store naturlige svingninger. For å kunne ivareta kystmiljøet er det nødvendig med en kontinuerlig oppdatering av data knyttet til fysiske, kjemiske og biologiske parametere.

På Agder er det et sterkt kystøkologisk forskningsmiljø knyttet til Centre for Coastal Research, et samarbeid mellom UiA, Havforskningsinstituttet og NIVA. Dette fagmiljøet har sterk kompetanse og et internasjonalt renommé innen temaene nevnt ovenfor.